

**MARCUSJAAR B-2020-2021**  
**ZONDAG: VEERTIGDAGENTIJD 5**  
**21 MAART 2021**

---

**Evangelie: Joh 12,20-33**

*Uit het heilig evangelie van onze heer Jezus Christus volgens Johannes*

- <sup>20</sup> Er waren ook Grieken onder de pelgrims  
die ter gelegenheid van het feest aan de eredienst kwamen deelnemen.
- <sup>21</sup> Ze wendden zich tot Filippus,  
die afkomstig was uit Betsaida in Galilea, met het verzoek:  
`We zouden Jezus willen ontmoeten.'
- <sup>22</sup> Filippus ging dit bespreken met Andreas  
en samen gingen ze toen de zaak aan Jezus voorleggen.
- <sup>23</sup> Jezus gaf hun ten antwoord:  
`Het uur is gekomen dat de Mensenzoon verheerlijkt wordt.
- <sup>24</sup> Waarachtig, Ik verzeker jullie:  
als een graankorrel niet in de akkergrond sterft, blijft hij onvruchtbaar.  
Maar hij moet sterven, alleen dan brengt hij rijke vruchten voort.
- <sup>25</sup> Wie zich aan zijn leven vastklampt, verliest het;  
maar wie zijn leven prijsgeeft in deze wereld,  
zal het behouden voor het eeuwige leven.
- <sup>26</sup> Wie Mij wil dienen, zal Mij moeten volgen,  
en waar Ik ben, daar zal ook mijn dienaar zijn:  
wie Mij dient, zal erkenning vinden bij de Vader.
- <sup>27</sup> Nu het zover is, is mijn ziel ontsteld.  
Zal Ik dan zeggen:  
`Vader, red Mij uit dit uur'?'  
Nee, want juist daarom ben Ik gekomen: met het oog op dit uur.
- <sup>28</sup> Vader, verheerlijk uw naam!  
Toen klonk er een stem uit de hemel:  
`Die heb Ik al verheerlijkt en ook nu zal Ik Hem verheerlijken.'
- <sup>29</sup> De mensen die hadden staan luisteren, dachten dat het gedonderd had.  
Maar sommigen zeiden:  
`Er heeft een engel tegen Hem gesproken.'
- <sup>30</sup> Jezus zei echter:  
`Niet voor Mij heeft die stem geklonken, maar voor u.
- <sup>31</sup> Nu wordt het oordeel over deze wereld geveld,  
nu gaat de vorst van deze wereld onttroond worden.
- <sup>32</sup> Ikzelf moet van de aarde omhoog geheven worden  
en zo haal Ik allen naar Mij toe.'
- <sup>33</sup> Hiermee kondigde Hij aan op welke manier Hij zou sterven.

### Enkele elementen of gegevens om de boodschap te verstaan:

- 1) De evangeliëperikoop voor deze vijfde zondag van de veertigdagentijd is uit het Johannesevangelie genomen (12,20-33). Ze komt na de blijde intocht in Jeruzalem (12,12-19).  
Paul Schollaert (\*) merkt op: *“De liturgie lijkt wel een synchronisatiesteekje te laten vallen, want een week vóór Palmzondag wordt voorgelezen wat vlak na die intocht plaatsvond”* [\* p. 283].
- 2) En wat vindt er plaats volgens Johannes?  
Vers 20 laat horen dat er ook Grieken onder de pelgrims waren die ter gelegenheid van Pasen naar Jeruzalem waren gekomen.  
° Kardinaal G. Danneels (\*) noemt ze *“de voorboden van de heidenen”* [\* p. 165].  
° Volgens F. Peerlinck (\*) *“mogen we aannemen dat zij sympathisanten, proselieten van de joodse religie waren. Ze onderhielden geheel of gedeeltelijk de joodse wetten”* [\*p.93].
- 3) En wat willen die Grieken nu?  
*“Letterlijk staat er dat ze hem willen zien”* [\*Schollaert, p. 283].
- 4) Over de plaats waar dit kan gebeurd zijn, suggereert F. Peerlinck (\* p. 93):  
*“Het is mogelijk dat de scène zich op het tempelplein afspeelde, waar de heidenen toegang hadden. Van de eigenlijke tempeldienst waren ze uitgesloten”*.
- 5) Dus moeten ze een andere weg vinden om Jezus te kunnen zien.  
En ze vonden die, nl. in de bemiddeling van de apostel Filippus, uit Betsaida (merk op: d.i. uit het grensgebied, dus rakend aan heidens gebied).  
*“De apostel brengt de vraag van de Grieken aan Andreas, de broer van Petrus, over en beide leerlingen gaan er mee naar Jezus om het hem te vragen “(v. 21). Een ietwat omslachtige, maar begrijpelijke procedure”* [\*F. Peerlinck, p. 93].  
+ G. Danneels: *“Na enig overleg met Andreas, brengt hij (Filippus), samen met Andreas, de eersteling van de nieuwe oogst bij Jezus”* [\*Danneels, p. 165].
- 6) Vers 23  
° Willibrordvertaling: *“Jezus gaf hun ten antwoord: ‘Het uur is gekomen dat de Mensenzoon verheerlijkt wordt’*.  
°NBV: *“Jezus zei: ‘De tijd...’*  
*Op te merken:*  
a) NBV heeft door die korte formule: *‘Jezus zei:...’* blijkbaar de onduidelijkheid vermeden aan wie dat antwoord gegeven wordt;  
b) Wie zijn nu die *‘hun’* (volgens Willibrordvertaling v. 23)?  
*Voorgestelde antwoorden:*  
1) Schollaert veronderstelt dat het de Grieken zijn *“die hun bemiddelaars wel tot bij Jezus gevolgd zullen zijn* [\*Schollaert, p. 284];  
2) Danneels (zie het citaat hier onder) noemt dan ook de Grieken met als omschrijving: *‘eerstelingen van een nieuwe oogst’*.
- 7) *‘Het uur is gekomen’* (Willibrord) *‘De tijd is gekomen ...* (NBV):  
Ook al nemen wij nu aan dat de Grieken het antwoord krijgen,  
° het is eigenlijk geen *‘direct antwoord’* [\*Peerlinck, p. 93],  
° het is een antwoord *‘over hun hoofden heen tot elk van ons’* [Danneels, p. 165].  
En Jezus spreekt of maakt beschouwingen over het *uur* en de betekenis van *‘zijn uur’*.
- 8) Het uur:

- a) Reeds eerder in het Johannesevangelie komt '**het uur**' ter sprake. Zie Joh 2,1-11: de bruiloft te Kana in Galilea: "*Mijn uur is nog niet gekomen*" (vers 4), antwoordde Jezus aan zijn moeder.  
*"Wat in Kana werd voorspeld komt uit: nu is mijn uur gekomen. 'Nu is het de tijd, het uur van zijn verheerlijking waarop ze allen naar Mij toekomen. Maar 'dit uur' is geen uur van onbewolkt succes, het is altijd een uur van pijn en vreugde tegelijk. Een paas-uur" [\*Danneels, p. 165].*
- b) En het is het uur van de verheerlijking van de Mensenzoon (nog steeds v. 23)
- 1) "*Het moment breekt aan*", zo noteert Schollaert (\* p. 284), "*dat de Mensenzoon in zijn volle realiteit, in zijn volle glorie te zien zal zijn. Dat vreemde begrip **verheerlijking** betekent eenvoudig: te zien zoals hij is. Verheerlijkt zijn is eruitzien zoals hij in **volle** werkelijkheid is, **van binnen en van buiten, in geest en waarheid**" [\*Schollaert p. 284].*
  - 2) En die auteur (in casu de predikant Schollaert) verwijst hierbij naar twee momenten in de synoptische evangeliën die Johannes **niet** heeft, nl.
    - ° de *doop* van Jezus en
    - ° de *gedaanteverandering* op de berg: "*twee momenten van verheerlijking, twee situaties waarin Jezus te zien is zoals hij is en waar de hemel opengaat en de Vader zelf zegt: 'Dit is mijn Zoon, de Welbeminde, de Verheerlijkte in wie ik zelf verheerlijkt ben'* (\*p. 284).
- 9) Vers 24: zie Willibrordvertaling of NBV  
 In de volgende verzen, zo verstaan we Schollaert, geeft Jezus weer waaruit de weg bestaat die je moet gaan wil je hem zien.  
 En die weg is  
 ° *een weg van dienstbaarheid,*  
 ° *een weg van levensgave,*  
 ° *een weg van graankorrel* (maar vruchtbaar als hij sterft en begraven wordt).
- 10) De graankorrel  
*"Met zijn woord over de graankorrel openbaart Jezus de **grondregel** van zijn bestaan. Dit is immers het weefsel waaruit hij is gemaakt: sterven om leven te geven. Zo was zijn Vaders plan. Maar het gaat dwars door zijn hart" (\*Danneels, p.165).  
 + "*Dit doet denken aan een ander tafereel*", aldus Schollaert, "*dat **wel** bij de synoptici en **niet** bij Johannes voorkomt, nl. Getsemane: 'Ik ben bedroefd ten dode toe. laat deze beker aan mij voorbijgaan. Maar uw wil geschiede. **Hier staat Johannes' equivalent** : 'Ik ben ontroerd. Wat moet ik zeggen? Vader, red Mij uit dit uur? Maar daarom juist ben ik tot dit uur gekomen. Vader, verheerlijk uw Naam' Daarop klinkt uit de hemel: 'Ik heb hem verheerlijkt en zal hem nog verheerlijken'* (verzen 27+28) [\*Schollaert, p. 284].*
- 11) Het plan van de Vader (zie hierboven Danneels, p. 165)  
 Welk plan van de Vader?  
*"Want ook de Vader laat zich zien zoals Hij is. **Hij laat zien dat en hoe Hij Vader is, precies in wat er met de Zoon gebeurt. Er is tot nog toe al veel** gebeurd in Jezus' leven **waardoor de Vader zichtbaar geworden is. Nu gaat dit zijn bekroning** krijgen in Jezus' kruis: in een mens in de volle overgave aan zijn God, in de Zoon in zijn totale gegevenheid aan en vertrouwen in zijn Vader".[\*Schollaert, p. 285].*
- 12) Het kruis: verkeerd begrepen – juist begrepen

“Zo vaak is het kruis **verkeerd** begrepen en uitgelegd als het teken van menonwaardige, slaafse onderwerping aan de onmenselijke wil van een onmogelijke God. Te weinig is het **juist** begrepen als het teken van de diepste wil van God, Schepper van alle leven, **om zich in de consequente gegevenheid van Jezus** – ja tot de dood aan het kruis – **te vereenzelvigen met het pijnlijkste, het meest uitzichtloze, het ultieme moment van ieder mensenleven: het moment van lijden en sterven**” [\*Schollaert, p. 285].

13) Verzen 28-29-30

“Zodra Jezus zijn keuze opnieuw voor de Vader brengt, bevestigt de Vader uitdrukkelijk de beslissing van zijn Zoon. De stem die bij \*het doopsel door Johannes in de Jordaan, \*tijdens de gedaanteverandering op de Thaborberg werd gehoord, en waarin de Vader zijn welbehagen in zijn Zoon uitspreekt en hem verheerlijkt, **weerklinkt ook ten overstaan van het volk** (v. 28)

De Vader bekrachtigt opnieuw wat hij voor Jezus tijdens zijn leven heeft gedaan. Hij zal het ook verder blijven doen. **Verleden** en **toekomst** worden met elkaar verbonden. Zoals Johannes meerdere malen laat doorschijnen, verstaan de omstanders het gebeurde helemaal niet, of verstaan ze het verkeerd.

Sommigen houden het gebeuren voor een gewoon natuurverschijnsel. Ze denken dat het heeft gedonderd (v. 29). **Ze zien niet dat het teken iets voor hun eigen leven betekent.** Ze voelen zich niet opgeroepen of geëngageerd. Ze blijven buiten de openbaring die Jezus brengt. Anderen verklaren het verschijnsel als iets ‘bovennatuurlijks’. Een engel, een bode Gods heeft tot Jezus gesproken. Maar ook zij blijven buiten de openbaring, omdat ze menen dat het gebeuren alleen voor Jezus geldt.

Hierop verklaart Jezus het teken. Zijn woord duidt het gebeurde zodat het – nog steeds in geloof – kan begrepen worden. De stem, zegt Jezus, was er niet omwille van mij. Gij zijt geëngageerd in wat komt te gebeuren: het oordeel over de wereld wordt voltrokken.” [\*Peerlinck, p. 96]

14) De perikoop van deze zondag is gestart met de komst van Grieken die Jezus wilden zien. *Is nu uit de lezing van dit zondagsevangelië een boodschap te puren?*

a) Uit een paar citaten van \*G. Danneels (zie hierboven) worden de ‘Grieken die naar Jezus komen om hem te zien’ door hem genoemd: ‘de eerste heidenen’ of ‘de voorboden van de heidenen’ of nog ‘de eerstelingen van de nieuwe oogst’.

b) Hun komst “toont dat Jezus’ leven vrucht begint te dragen”, zoals \*F. Peerlinck schrijft (p. 94). En “de tegenstelling ‘de’ (ene) graankorrel en het ‘veel’ vrucht dragen doet de oogst van Jezus’ leven nog sterker naar voren treden (v. 24).

Dezelfde paradoxale gedachte van verheerlijking door lijden en dood heen komt in vers 25 opnieuw naar voren: ‘Wie zijn leven bemint, verliest het; maar wie zijn leven in deze wereld haat, zal het ten eeuwigen leven bewaren’ (v. 25). De tegenstelling: beminnen – haten heeft te maken met de gebrekkige Hebreeuwse vergelijkingsmogelijkheden. Zij doet echter de radicaliteit van de keuze voor een **leven uit zichzelf en voor zichzelf** of een **leven uit God en voor de anderen** des ter sterker uitkomen. Zoals Jezus zijn leven uit de handen van de Vader ontvangt, het in dienst van de mensen stelt, en de Vader verheerlijkt, zo wordt ook de christusgelovige opgeroepen zijn leven als gave Gods te aanvaarden, het in dienst van zijn medemensen uit te werken, en zo eer aan God te brengen. Dat daarbij het

*offer van het eigen leven, inherent aan elk vruchtbaar bestaan – vergelijk de graankorrel – vrijwillig wordt opgenomen, is vanzelfsprekend. Zo brengt ongeloof, aldus de evangelist, haast onvermijdelijk een keuze voor zichzelf met zich. Het eeuwig leven, waarvan Jezus spreekt, wijst op het goddelijk leven dat de mens hier op aarde reeds te beurt valt (v. 26), maar waarbij de uiteindelijke verheerlijking nog uitstaat” [\*Peerlinck, p. 94-95].*

- c) Hoezeer het dus waar is dat het antwoord dat Jezus geeft (zie vers 23 waar hij begint) blijkbaar *geen direct antwoord aan de Grieken* was (zie ook boven) hun komst en hun verlangen om Jezus te zien heeft hem – om het zo te zeggen – de rijke kans gegeven om ‘*over hun hoofden heen* zijn antwoord ten leven tot elk van ons te geven.

#### **Nog geraadpleegde werken:**

**“Jezus gaf hun ten antwoord: ‘Het uur is gekomen dat de Mensenzoon verheerlijkt wordt. Waarachtig ik verzeker jullie: als een graankorrel niet in de akkergrond sterft, blijft hij onvruchtbaar. Maar hij moet sterven, alleen dan brengt hij rijke vruchten voort.’”**

**Kardinaal G. Danneels\*, pag. 165-166:**

\* “Met zijn woord over de **graankorrel** openbaart Jezus **de grondregel van zijn bestaan**. Dit is immers het weefsel waaruit hij is gemaakt: sterven om leven te geven. Zo was zijn Vaders plan. Dat moet hij doen. Maar het gaat dwars door zijn hart. Een ogenblik lijkt hij zelfs gedestabiliseerd: ‘Nu het zover is, is mijn ziel ontsteld. Zal ik dan zeggen ‘Vader, red mij uit dit uur?’ (12,27). Het klinkt als het voorspel op de doodstrijd in de tuin? Marcus, Matteüs en Lucas beschrijven dit moment plastisch...

\* Bij Johannes duurt dit maar **één enkel ogenblik**. Het wordt geen lange doodstrijd in de Olijfhof zoals we die bij de andere evangelisten kunnen lezen. Johannes houdt het kort: ‘Zal ik dan zeggen: “Vader, red mij uit dit uur? Neen, want juist daarom ben ik gekomen: met het oog op dit uur. Vader, verheerlijk uw naam!” (12,27-28). Jezus staat onmiddellijk weer stevig **met beide voeten in de gehoorzaamheid**.

\* Zoals telkens wanneer hij zich invoegt in de wil van zijn Vader, gaat ook nu **de hemel open en er komt een antwoord**. Zo was het al toen hij gedoopt werd in de Jordaan en ‘alle gerechtigheid aan zich liet voltrekken’. Hetzelfde gebeurde volgens de andere evangelisten, op de berg van de verheerlijking, toen hij het met Mozes en Elia had over zijn ‘uittocht’ – zijn lijden en zijn dood.

\* Nu hij echt voor zijn ‘uittocht’ – de lijdensweek – staat, antwoordt de Vader meteen op zijn gehoorzaamheid. Want **door zijn lijden verheerlijkt Jezus zijn Vader**. Die zegt het trouwens ook: ‘Ik heb mijn Naam al verheerlijkt en **ook nu** zal ik hem verheerlijken’ (12,29).

\* Wat eerst alleen aan de Doper was gezegd, wordt nu aan heel Jeruzalem gemeld en zelfs nog ver daarbuiten: dit is de Zoon die de Vader zal verheerlijken. Al in de Jordaan kreeg hij de investituur. Nu is de dag gekomen dat hij op de troon wordt verheven.

\* De omstaanders begrijpen het niet: ‘Het was een donderslag’, zeggen ze of: ‘een engel heeft tot hem gesproken (cf. 12,29). Die stem richtte zich evenwel niet tot Jezus, maar tot hen. ‘Niet voor mij heeft die stem geklonken, maar voor u’ (12,30). Ze begrijpen er niets van. Wie de spreker is, of wie hier wordt aangesproken, dat blijft duister voor hen.”

**Wegwijzer B\***, pag. 46: *“Het evangelieverhaal vertelt van de laatste keer dat Jezus zich voorbereidde op het paasfeest. Het gesprek uit deze lezing vindt plaats vlak na de opwekking van Lazarus en de intocht met het Johannesgejubel. Jezus leeft in een geweldig vertrouwen op God. Ook nu hij zijn levenseinde mogelijk nabij ziet. Hij vergelijkt zichzelf met een graankorrel, die in de aarde gevallen, ook lijkt te sterven, maar doordoor juist veel vrucht geeft. Jezus is ook in de crisis van de beslissende stap van zijn leven gekomen. In die crisis blijft hij het vertrouwen op God houden: ‘Het uur is gekomen dat de Mensenzoon verheerlijkt zal worden’. Voor de evangelist is dat het uur van de kruisdood. In dit uur beleeft Jezus de paradox van het leven: wie zijn leven durft verliezen aan God, zal het terugwinnen van God. Dit beeld en dit vertrouwen van Jezus wordt dan in een visioen bevestigd door een stem uit de hemel. Dat geeft de doorslag in zijn Gods vertrouwen.”*

**Jean Bastiaens\***, pag. 160-161:

° *“De ‘Getsemanepassage’ van Johannes begint met de woorden ‘Nu is mijn ziel ontroerd’. Dat is nogal een zwakke vertaling voor ... ‘Nu is mijn ziel in verwarring’ of: ‘Nu is mijn ziel diep verontrust’. Op het beslissende moment voelt Jezus de angst om zich over te geven aan wat komen gaat, om zijn bestaan uit handen te geven*

° *Het gebed geeft hem de woorden om vertrouwen te vinden: ‘Heel mijn leven moest hierop uitlopen’ of met woorden van Johannes: ‘Daarom juist ben ik tot dit uur gekomen.’... en er klinkt een stem: ‘En ik zal hem wederom verheerlijken’ wil dan ook zeggen: ook en juist in het teken van het kruis zal God aan het licht komen.*

° *Dit is geloofstaal. En in die taal heeft Johannes wat onzegbaar lijkt en wat welhaast absurd klinkt, toch een uitdrukking gegeven: het kruis waaraan Jezus zal hangen, is geen failliet, geen bewijs van mislukking of ondergang, het is een teken waarin Gods kracht zichtbaar wordt. En al wie opkijkt naar dit kruis om te worden gered, zal worden gered.*

° *In de Getsemane-ervaring van Jezus gaat het om een worsteling met een existentiële bedreiging. Dood, geweld en agressie doen ons beven en sidderen. Dat is een serieuze realiteit, die niet zomaar weggewuifd kan worden.*

° *In de brief aan de Hebreëen wordt dit treffend onder woorden gebracht: ‘**In de school van het lijden heeft hij gehoorzaamheid geleerd.**’*

° *Gehoorzaamheid heeft hier niets te maken met een slaafse houding van onderwerping en alles met gehoor geven, dat wil zeggen: met mijn leven afstemmen op wat God mij vraagt, op hoe hij in mij werkzaam wil zijn. Het is niet voor niets dat de geloofsbelijdenis van Israël begint met de oproep om gehoor te geven: Hoor Israël (Deuteronomium 6,4).*

-----  
**Bibliografie**

1. Paul SCHOLLAERT, *Zondagse woorden. Overwegingen bij de evangelies*, Lannoo/Abdij Bethlehem, Tielt 2008, co-editie Abdij Bethlehem, Bonheiden, 691, pag. 282-285
2. Kardinaal Godfried DANNEELS, *Johannes aan het woord*, Halewijn, Antwerpen, 2003, p. 164-169.
3. F. PEERLINCK, *Jezus en de Grieken*, in: *Exegetisch commentaar bij de Liturgische Bijbellezingen uit de Johanneïsche literatuur*, in: *Dichtbij is uw Woord*, uitgave Werkgroep Sacerdos, Vlaamse Bijbelstichting, s.d. Mechelen, pag. 93-96.
4. Jean BASTIAENS, *Het Woord is mens geworden. Commentaren bij de zondagslezingen jaar a, B en C*, Halewijn, Antwerpen, 2015, 348 pag. voor deze zondag, op 160-161.

**Een bijzondere inspiratiebron voor het evangelie van deze zondag is:**

1. Paul SCHOLLAERT, *Zondagse woorden. Overwegingen bij de evangelies*, Lannoo/Abdij Bethlehem, Tielt 2008, co-editie Abdij Bethlehem, Bonheiden, 691.